

Kapitalizmin yapısal krizi sürerken, insanlık utancı faaliyetleri kara sayfalardaki yerini alıyor. Yirmibirinci yy. dünyasında kolera salgını ve yüzlerce ölüm Yemen'de yaşanırken, ölçeği yerelleşmiş yaygın savaşlar nedeniyle mülteciler dünyanın dört bir yayına dağılırken yollarda ve kamplarda toplu ölümler ana müsebbipler emperyalistler tarafından görmezden geliniyor. Öte yandan kendilerini göç dalgalarından koruyabilmek için bağımlı ülkelerle pazarlıklarını utanmadan sürdürüyorlar: Suriye, Türkiye, Almanya örneğinki gibi. Önceki sayımızdan bugüne kadar geçen süre içinde yoğun bir siyasal gündemi, 16 Nisan referandumunu geride bıraktık. Herkes için "yeni" olarak adlandırılacak bir döneme başlıyoruz. 'Anayasa Değişiklik Paketi' adıyla 16 Nisan'da halk oylamasına sunulan paketle birlikte, Türkiye'de 21. yy. faşizminin anayasası-hukuksal metni de yürürlüğe girdi, 94 yıllık siyasal sistem bitti. Bu metinle birlikte, yönetim biçimi değişikliği kabul edildi: TBMM'nin bildiğimiz işlevleri, TBMM'nin kuracağı ve denetleyebileceği hükümet, güçler ayrılığı, yargı dahil kamu yönetimindeki bütün üst kurulların belirlenmesinde meclisteki partilerin yeri YOK. Adı cumhurbaşkanlığı olarak bırakılsa da "sorumsuz ve yetkisiz" cumhurbaşkanı yerine, "sorumsuz ve yetkili" Türk tipi başkanlık getirildi. Artık, hemen her şeye bir kişi karar verebilecek...

Bununla birlikte, 16 Nisan'ı yalnızca sandıktan çıkanla değil, süreç olarak değerlendirmeliyiz: 1. Referandum meşruiyet sorunu taşımaktadır; a. Demokratik ülkelerdeki teamüllere göre, anayasalar toplumsal mutabakatı yansıtması gerekirken, söz konusu metin bırakalım toplumsal mutabakatı, AKP-MHP mutabakatı bile değildir. Bütününü Erdoğan-Bahçeli metnidir. b. OHAL'i getiren ve ısrarla sürdürenler Evet istemiş ve bunun için

çalışmış, resmi ve/veya gayri resmi hemen her yolu denemiştir. Hayır çalışması neredeyse yasaklanmış, sansürlenmiştir. Önce, Hayır için çalışanlar, kısa süre sonra da Hayırcılar gözaltı, baskı ve şiddetle engellenmeye çalışılmıştır. c. Yüksek Seçim Kurulu (YSK), referandum takviminin başından beri tarafsız değildir. Özellikle Kürt illerinde keyfi gerekçelerle çok sayıda sandık birleştirme ve taşıma işlemini gerçekleştirmiştir. d. Özellikle kırsal bölgelerde olmak üzere, muhtar, korucu, polis vb. kolluk güçleri ile kaymakam ve valilerin Evet talepleri ve bunun için 'tehditleri' yaygın bir uygulamaya dönüşmüştür. 2. Referandum gayri hukukidir; a. Anayasa değişiklik paketinin TBMM'de kapalı oylama, açık sayım olarak gerçekleştirilmesi yasal olarak belirlenmişken, aralarında Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ında olduğu AKP ve MHP milletvekilleri oylarını salona gösterip, kamehalara poz vererek kullandılar. Ne TBMM Başkanlığı ne cumhuriyet savcılarını konuyla ilgili herhangi bir işlem yapmadı. b. YSK, yaygın bir biçimde HDP ve CHP'li sandık sorumlularının görevlerini iptal etmiştir. c. Yasaya aykırı olarak milyonlarca mühürsüz oy pusulası ve zarf kullanılmıştır. d. Kişilerin gıyabında toplu oy kullanma, ölü kişiler adına oy kullanma, açık oy kullanma gerçekleştirilmiştir. Bunun sonucunda, yüzlerce sandıkta bir tane bile Hayır oyu çıkmadığı, onlarca sandıkta seçmen sayısını da geçen Evet oyu çıktığı saptanmıştır. e. YSK, mühürsüz oy pusulası ve zarf kullanımını, yurtdışı oy kullanımında reddetmiştir. Referandum kampanyalarının resmi olarak başlamasından önceki dönemde yaygın olarak paketin içeriği tartışılmış, kamuoyu araştırmalarında Evet oyu kullanacakların düşük, Hayır vereceklerle kararsızların daha fazla sayıda olduğu saptanmıştır. AKP-MHP-

Saray kampanyasıyla seçmen, karıştıllıklar üzerinden tutum almaya yönlendirildi hatta zorlandı. Seçmen, talepleri, beklentileri üzerinden değil de istemediklerini hatta korkularını dikkate alarak sandığa gitti. Sandıkta, YSK ve Hükümet aracılığıyla "oyları kimin verdiği değil, kimin saydığı önemlidir" saptaması hayata geçirildi.

Bununla birlikte, YSK tarafından ilan edilen sonuçlara göre, Kasım 2015 genel seçimlerinde geçerli oyların %61.4'ünü alan AKP/MHP, 10 puanlık(%16.3'lük) azalmayla %51.4'e geriledi. Toplam 81 ilin 33'ünde, 31 büyükşehirin 17'sinde(%55) kaybetti. Kazandığı 48 ilin 43'ünde(%90), 14 büyükşehirin 12'sinde(%86) dahi gözle görünür bir biçimde geriledi. Örneğin, Evet çıkan büyükşehirlerden Kayseri'de 16.2, Trabzon'da 13.5, Bursa ve Konya'da 13.1, Samsun'da 12.7, Sakarya'da 11.8, Kocaeli'nde 11.1, Kahramanmaraş ve Ordu'da 10.8, Gaziantep'te 8.8, Erzurum'da 7.9 ve Malatya'da da 7.6 puanlık gerileme yaşadı. Bu ittifak, önceki sandık sonuçlarına göre, Hayır'ın kazandığı büyükşehirlerden Antalya'da 18.0, Mersin'de 16.5, Manisa'da 16.3, Denizli'de 15.7, Balıkesir'de 14.8, Adana'da 14.6, Muğla'da 14.2, Ankara'da 14.1, Aydın'da 13.9, İzmir'de 11.2, Hatay'da 9.9, İstanbul'da 8.7 ve Tekirdağ'da da 8.5 puan kaybetti. Büyükşehirlerin hemen tümünün ilçelerinde birbirlerinden oldukça farklı sonuçların çıkmış olması da dikkat çekici bir başka durumdur. Örneğin, İstanbul'da Beşiktaş'ta %82.9, Kadıköy'de %80.6, Üsküdar'da %53.3, Eyüp'te %51.5 Hayır oyu çıkarken, Sultanbeyli'de %70.5, Sultangazi'de %62.4 ve Esenler'de %66.5 Evet oyu çıkmıştır.

Her türlü gayrimeşruluğu ve hukuksuzluğu birlikte barındırmasına karşın, bu sürecin sonunda Türkiye'de siyasal iklim değişmiştir. Gerekçeleri birbirinden farklı olsa da Hayırcılar-itirazı olanlar, artık kü-

çük bir azınlık değildir. Hayır'ın meşruiyetinin, bu meşruiyetin yarattığı hegemonyanın kıymeti bilinmelidir. Referandumun açık tarafı olan Cumhurbaşkanı'nın sandıkların açıldığı, ancak sonuçların kesinleşmediği saatlerdeki ilk konuşmasında yeni bir referandum konusu olarak dile getirdiği 'dam cezası'nın içeriğinden çok, bugün için hedefinin büyük önem taşıdığını da görebilmeliyiz. Birbirinden çok farklı gerekçelere karşın, Hayır'la sandıkta birleşenleri parçalamak, hatta 'birbirine düşürmek'. Bunu gözden kaçırmamanın büyük risklere gebe olduğu günlerdeyiz. Hayır cephesi ya da bloğu diye bir yapının olmadığını da bilerek, kazanımlarımızı boş yere harcamamalıyız. Bilmeyen ya da bilip de anlamayanları da dışarıda bırakmadan, hep birlikte yapacak çok şeyimizin, yürüyecek çok yolumuzun olduğu aklımızdan çıkmamalıdır.

Türkiye'de hem nüfusun ve seçmen sayısının fazlalığı, hem demografik yapısı, hem sosyoekonomik ve sosyokültürel özellikleri hem de ekonomik alt yapısı dikkate alındığında büyükşehirlerin referandum sonuçlarını değerlendirmemizde özel bir önemi olduğunu kabul etmemiz gerekir. Buralardaki seçmenin verdiği mesajlar eğilim değişikliklerini göstermede öncü kabul edilebilir. Eğer bu belirlemelerimiz gerçekçi ise referandum sürecindeki artılarımızı ve eksilerimizi doğru değerlendirmeli; yanlışlarımızı düzeltmeli, doğrularımızı geliştirmeliyiz.

Uzun zamandır AKP de dahil, herhangi bir kurumsal yapının kalmadığı, hemen her şeyin tek bir kişinin arzuları doğrultusunda yönetilmek istendiği ortadadır. Ancak, bu durumda nedenlerinden birisi olduğu, AKP içi gerilimlerden muhalefet için temel bir kazanım beklentisinin yalnızca zaman kaybı olduğunu da bilmeliyiz. Otuzlu yıllarda Almanya'da, İtalya'da olduğu gibi, hem ulusal hem de uluslararası sermayenin derdine geçici olarak da olsa merhem olabilecek olanaklar tek kişinin kontrolündedir. Kendisinden hoşlanmasalar da karşılıklı çıkarları

bir süre daha bu ilişkinin sürmesini sağlayacak özellikler taşımaktadır. Öyle ki bugünlerde AB ülkelerinin ve Rusya'nın Türkiye'nin siyasal durumuna yerine, ortak ticaret antlaşmalarının devamlılığıyla ilgilenmeleri de bunun bir başka bulgusu olarak kabul edilmelidir.

Türkiye'de uzun bir süredir yaşanmakta olanlar sosyalist, sol ve demokrat yapı ve unsurların birlikte mücadelesini gerekli kılan özellikler taşımakta, hatta dayatmaktadır. Yapısal hale getirilmemiş, özellikle taban inisiyatifi ile oluşturulmuş bir örneğini referandum sürecinde yaşadığımız eylem birliktelikleri, Hayır platformları ve oylamadan iki hafta sonra gerçekleştirilen kitlesel 1 Mayıs kutlamaları önemli verilerdir. Ülke genelinde 1 Mayıs 2017 Hayır'ın, Hayırcıların Bayramı yapılabilmektedir. Kırtan fazla ilde, hatta bazı ilçe ve kasabalarda birlikte, kitlesel kutlamalar, bilindik 1 Mayıs kortejleri yeniden yaşanmıştır. Uzun zaman sonra, 8 Mart 2017'de kitlesel olarak sokağa çıkan kadınlar, 2017 Newroz'unda meydanları dolduran kararlı, coşkulu, geleceğinden, kendinden umutlu gençler, kadınlar başta olmak üzere halklar, emekçiler, ötekileştirilenler, yoksullar, işsizler bu defa 1 Mayıs'ta, 16 Nisan'da hayır kullananların birlikteliğine güvenlerini de ekleyerek kortejlerde, meydanlardaydı. Her iki grup faaliyet(mitingler, yürüyüşler ve hayır platformları) birbirini hem zamansal hem de gerekçe olarak takip eden ve tamamlayarak süren, gelecek için umut veren etkinlikler olabilmektedir. Bundan sonrası yapının bu sürece ivme ve derinlik katacak girişimleri olmalıdır.

Nasıl ki 20. yy'de ilk kez deneyimlediğimiz faşizmin günümüzdekinden bazı farkları vardysa, faşizmle mücadele aracı olarak "faşizme karşı cephe"nin de günümüz koşullarında bazı farklılıkları olacaktır. Buna gereksinim de vardır. Ancak, yüzyü sosyalizme dönük bir halkçı hükümetin-iktidarın ve programının koşulları gelişmekteyken, faşizmle mücadele etme kararlılıdaysak

bilmeliyiz ki bu mücadele yalnızca eylem birliktelikleriyle başarıya ulaştırılmaz.

Hele ki 16 Nisan süreciyle birlikte gelişen ve ertesinde oluşan atmosferin dağılmasına yönelik 2019 seçim tartışmaları ile içeriği ve hedefi tanımlanmamış, faşizmle mücadeleyi hedeflemeyen ittifaklar gibi tartışmalar ve kitleselleşmiş, doğrudan iktidarı sorumlu tutuşu geniş halk kesimleri tarafından kabul edilmiş eylemlilikleri kişisel taleplerle boğmayı yaratan eylemler medya tarafından ısıtılırken daha fazla gecikmemek gerekir.

Yazımızın neredeyse tamamı 'yeni bir dönem' olarak tanımladığımız siyasi gündemle doldu. Oysa, SGK'nin yurttaşın cebine elini daha da fazla sokarak, muayene katılım paylarına yaptığı %60'a varan zam, düzenli prim ödeyemedikleri ya da kapsam dışında olduklarından sağlık hizmeti gereksinimleri için acil servisleri kullanmak zorunda bırakılan milyonlar, AKP'nin önemli isimlerinden birisinin damadına vakıf üniversitesi hastanesinde düzenlenen "epilepsi, uyku apnesi" raporuyla tahliye edilmesiyle çoğu, kanser başta olmak üzere ölümcül hastalıklarla hapisanelerde ölümü beklemek zorunda bırakılan hasta tutsaklar da bu dönemin gözden kaçırılmaması gereken başlıkları olarak yaşandı.

Yakın dönemin güzel haberlerinden bir tanesi de sevgili dostlarımız Feride Aksu Tanık ile Aslı Davas'ın bu sayımızla birlikte Hakem Kuruluma katılmış olmaları. Hoş geldiniz diyoruz.

Bu sayımızda hazırlıkları uzun bir zaman diliminde gerçekleşen, makalelerin yanı sıra belgelerle de zenginleşen "Geleneksel Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Uygulamaları" başlıklı dosyamızı sizlerle paylaşıyoruz. Dosya editörlerimize bu defa da sizlerin huzurunda teşekkür ediyoruz. "Korku" ve "Doğa İçin Mücadele" başlıklarını taşıyan sonraki iki sayımızın yazıları da hazırlandı, mutfak çalışmalarımız devam ediyor. En kısa sürede ulaştıracağız.

Dayanışmayla...